

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

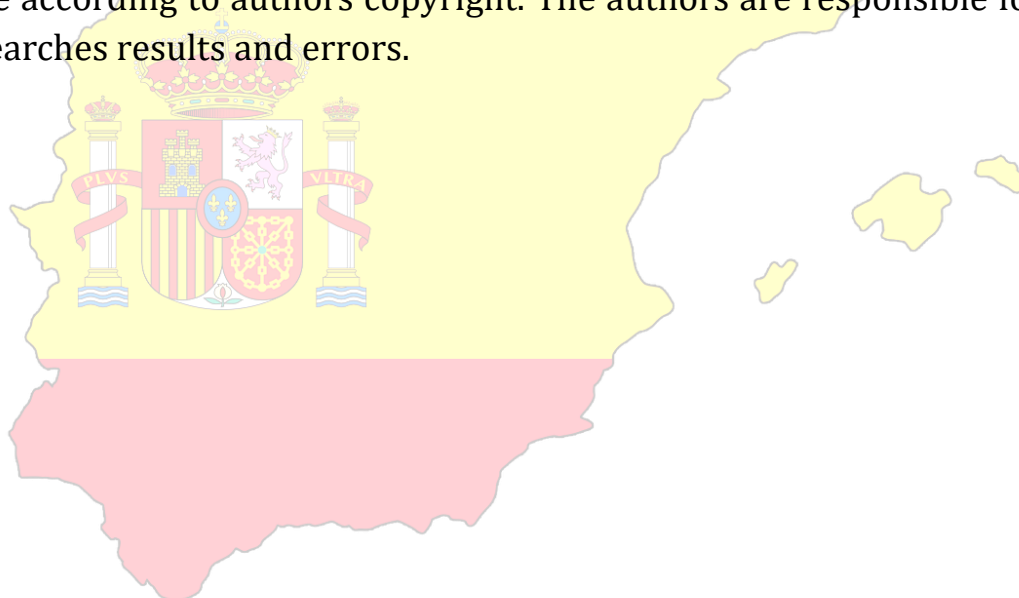

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2025, Issue 4.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Atrof-muhitdagi zamonaviy o'zgarishlar

Abdulhayeva Oydinoy

Anvarov Otabek

Andijon davlat chet tillar instituti 202-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: **G'aniyeva Tohira**

ANNOTATSIYA. Ushbu maqolada atrof-muhitning hozirgi holati, unda yuz berayotgan tabiiy va antropogen o'zgarishlar, shuningdek qishloq va shahar ekologiyasining o'ziga xos jihatlari tahlil qilinadi. Maqolada sanoatning rivojlanishi, aholi sonining ortishi, qishloq xo'jaligi jarayonlari hamda ulardan kelib chiqadigan ekologik muammolar yoritilgan. Shuningdek, atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha amaliy yechimlar va ekologik madaniyatni oshirish zarurati haqida takliflar berilgan.

KALIT SO'ZLAR: Atrof-muhit, ekologiya, qishloq ekologiyasi, shahar ekologiyasi, muhofaza, ifloslanish, tabiiy resurslar, barqaror rivojlanish.

Kirish. Bugungi kunda atrof-muhit masalasi nafaqat ekologlar, balki butun jamiyatning eng muhim mavzusiga aylangan. Aholi sonining ortishi, texnika va sanoat rivoji, transport vositalarining ko'payishi, yer va suv resurslarining kamayishi — bularning barchasi tabiatga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Atrof-muhitdagi o'zgarishlar inson salomatligidan tortib iqtisodiy rivojlanishgacha barcha sohalarga ta'sir qiladi. Shu sababli qishloq va shahar ekologiyasi misolida mavjud vaziyatni o'rganish va muammolarga yechim taklif qilish juda muhim.

Haroratning ortishi va iqlimning o'zgarishi. So'nggi o'n yilliklarda Yer sharining o'rtacha harorati asta-sekin ko'tarilmoqda. Bu jarayon yozning yanada issiq bo'lishiga, ayrim hududlarda qurg'oqchilik kuchayishiga qishda muzlarning erishiga, toshqinlar va kuchli shamollar sonining ortishiga olib kelmoqda.

Iqlimning o'zgarishi qishloq xo'jaligiga ham salbiy ta'sir qiladi: hosil kamayadi, suv tanqisligi kuchayadi.

Havo sifatining yomonlashuvi. Ayniqsa yirik shaharlarda havo tarkibida zararli moddalar ko'paygan. Transport vositalari, zavodlar, ko'mir yoqadigan uylar va chiqindilar havo sifatini yomonlashtiradi. Buning oqibatida odamlar orasida allergiya, astma va boshqa nafas yo'li kasalliklari ko'paymoqda.

Suv resurslarining kamayishi. Daryo va ko'llar suvi kamayishi, yer osti suvlarining pasayishi, oqova suvlarning tozalamasdan tashlanishi — bu hozirgi kundagi dolzarb muammolar hisoblanadi.

Tabiiy ekotizimning qisqarishi. (Yrmonlar kesilishi, yovvoyi hayvonlarning yashash joylari qisqarishi va tuproqning buzilishi ekologik muvozanatni buzadi. Natijada ayrim hayvon va o'simlik turlari yo'qolib bormoqda.

Qishloq ekologiyasi: xususiyatlar va mavjud muammolar

Qishloq tabiatining afzalliklari. Qishloq hududlarida atmosfera nisbatan toza bo'ladi. Ko'p joylarda o'simliklar, dalalar, yaylovlar va kichik suv havzalari mavjud. Turmush tarzi ham tabiatga yaqin bo'ladi.

Qishloqlarda uchraydigan ekologik muammolar

Biroq qishloqlarda ham ekologik muammolar yo'q emas:

Kimyoviy o'g'itlar ortiqcha qo'llanishi tuproq sifatini yomonlashtiradi.

Chorva chiqindilari ba'zan to'g'ri boshqarilmagani uchun suvni ifloslantiradi

Suv resurslaridan noto'g'ri foydalanish shovhlanishga olib keladi,

Qishloqdagi chiqindilarni yig'ish tizimi yetarli emas.

2.3, Aholi ongining yetarli emasligi

Ba'zan qishloqlarda ekologiya bo'yicha tushuntirish ishlari yetarli bo'lmagani uchun chiqindilarni yoqish, plastiklarni ochiq tashlash kabi zararli odatlar uchrab turadi.

3, Shahar ekologiyasi: murakkab vaziyat va xavflar

3.1 Transport bosimi

Shahar hududlarida avtomobillar soni kun sayin oshib bormoqda, Har kuni minglab avtomobillar yonilg'i yoqadi, natijada havoga zararli moddalar chiqaradi. Bu esa havo sifatining pasayishiga sabab bo'ladi.

3.2. Sanoat korxonalari

Shahar atrofida joylashgan zavod va fabrikalar ko'plab chiqindilar ishlab chiqaradi. Ba'zan bu chiqindilar yetarli darajada tozalanmaydi, Bu nafaqat havoni, balki suv va tuproqni ham ifloslantiradi.

3.3. Chiqindilarni boshqarishdagi muammolar

Shaharlarda chiqindilar ko'p to'planadi. Agar ularni saralab yig'ish yoki qayta ishlash yo'lga qo'yilmasa, ekologik muammo yanada kuchayadi.

3.4. Yashil hududlarning kamayishi

Qurilishlar ko'paygani sababli ba'zi joylarda daraxtlar va parklar qisqarib bormoqda. Natijada shahar iglimi qizib ketadi, havoni tabiiy tozalash kamayadi.

Qishloq va shahar ekologiyasining taqqoslanishi

Har ikkala hududning ekologik muammolari turlicha:

Qishloqda tabiiy muhit ko'proq saqlangan, ammo qishloq xo'jaligi faoliyati muammolar keltiradi.

Shahar ekologiyasi murakkab: transport, zavodlar, aholi zichligi faktorlar hisoblanadi.

Qishloqda chiqindi kam bo'ladi, lekin boshqaruvi sust.

Shahar ekologik infratuzilmasi yaxshi bo'lsa-da, ifloslanish darajasi yuqori,

Bu ikki hudud o'z sharoitidan kelib chiqib ekologik yechimlarni tatbiq qilishi zarur,

Atrofumuhitni asrash boyicha amaliy yechimlar

Qishloqlar uchun yechimlar

Organik dehqonchilikni rivqjlantirish,

Zararli kimyoviy vositalardan kam foydalanish.

Suvni tejaydigan tomchilatib sug'orish tizimini joriy etish.

Qishloqlarda chiqindi yig'ish va qayta ishlash punktlari ochish.

Ekologiya bo'yicha aholiga muntazam tuşuntirish ishlari olib borish,

5.2. Shaharlar uchun yechimlar

Elektr avtobuslar va velosiped yolaklarini ko'paytirish.

Chiqindilarni saralab yig'ish tizimini kuchaytirish.

Yangi parklar, yashil hududlar tashkil etish.

Zavodlarda ekologik filtrlardan foydalanishni majburiy qilish.

Yirik shaharlarni ekologik monitoring tizimlari bilan jihozlash.

5.3. Umumiy takliflar

Ekologik ta'limni kuchaytirish.

Yoshlar va talabalarning ekologik loyihalarda ishtirokini oshirish.

Qayta tiklanadigan energiya — quyosh va shamol energiyasiga ortish,

Suvni tejash, daraxt ekish kompaniyalarini yo'lga qo'yish,

Xulosa. Atrof-muhitni asrash — har bir insonning burchi. Qishloq va shahar hududlarining har biri o'ziga xos ekologik muammolarga ega bo'lsa-da, to'g'ri yo'l tutish orqali vaziyatni yaxshilash mumkin. Eng muhimi — odamlar ongini o'zgartirish, tabiatni qadrlash, resurslardan tejamkorlik bilan foydalanish va barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlashdir. Har bir kichik qadam katta o'zgarishlarga sabab bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. Tabiatni asrash — kelajak poydevori. Toshkent:
2. O'zbekiston, 2015-
3. Qodirov T., Jo'rayev M. Ekologiya asoslari. Toshkent: Fan, 201 g.
4. O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi rasmiy ma'lumotlari,
5. Xalqaro ekologiya tashkilotlari (UNEP, WHO) hisobotlari,
6. 2018-2024.
7. Rasulov A Qishloq xo'jaligi va ekologik xavfsizlik_ Samarqand: Zarafshon, 2021.